

- своєчасною, достовірною інформацією про об'єкт – логістичну систему, його функціонування;
- прогнозування поведінки об'єкта в майбутньому – рівня надійності логістичної системи.

Різноманітність економіко-математичних моделей дозволяє з-поміж їх значної сукупності обрати ті види, котрі зможуть максимально адаптуватись до логістичної системи конкретного підприємства (їх сукупності, в залежності від галузевої, територіальної чи іншої приналежності) з метою управління ризиками для забезпечення надійності логістичної системи підприємства. Їх використання є актуальним в плані аналізу, який підвищує ефективність роботи логістичної системи та їх структурних підрозділів, а однією з причин їх широкого поширення є різке ускладнення логістичних процесів, розширення сфер компетенції, рівень розвитку виробництва, ріст НТП та ін.

Вибір тих чи інших економіко-математичних моделей в управлінні логістичною системою обумовлено цілями, котрі ставить перед собою підприємство. Їх практичне застосування дозволяє провести поелементний аналіз всіх ланок логістичної системи з метою виявлення «вузьких місць» задля забезпечення ефективності та надійності роботи підприємства, забезпечуючи виконання основних завдань, що перед нею поставлені: зниження логістичних витрати, скорочення циклу виконання замовлень, досягнення конкурентних переваг на ринку та забезпечення надійності.

Список використаних джерел:

1. Козарь К.П. Типологія економіко-математичних моделей у логістиці // К.П. Козарь / Управління розвитком. – 2012. – №3(124). – С. 97-99.
2. Сумець О.М. Алгоритм проектування логістичної системи підприємства // О.М. Сумець / Логістика: проблеми і рішення. – 2012. – № 1(38). – С. 54-68.
3. Богомазова В.М. Економіко-математичні засади прогнозування розвитку економіки // В.М. Богомазова / Економічний форум. – 2012. – №3. – С. 32-42.
4. Горчаківська Г.В. Моделювання як складова процесу управління виробничими системами // Праці ДАТУ. – №4. – Т.46. – С. 123-127.
5. Гаджинський А.М. Основні методи та моделі логістики. – М.: 2005.
6. Касьяненко В.О., Старченко Л.В. Моделювання та прогнозування економічних процесів. Конспект лекцій: Навч. посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 185 с.

Сорокін С.П.

студент,

Луцький національний технічний університет

ДО ПИТАННЯ ПРО ОБҐРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «МАТЕРІАЛЬНИЙ ПОТІК ПІДПРИЄМСТВА»

Дослідження сутності матеріальних потоків є основою для раціональної оптимізації технологічних процесів виробництва, матеріально-технічного забезпечення, транспортування і збуту продукції, раціоналізації документообігу, проектування виробничих, складських і допоміжних приміщень, створення високоефективної комунікаційної інфраструктури та організаційних структур управління. Слід відзначити, що нині відсутнє єдине бачення такого, здавалось би,

традиційного в логістиці поняття як «матеріальний потік» та основних його складових.

Зокрема, група науковців, серед яких Семененко А.І., Пономарьова Ю.В. [9], Губенко В.К., Ларіна Р.Р., Даниленко А.С. та інші розглядають матеріальний потік як сукупність товарно-матеріальних цінностей.

Також у науковій літературі існує погляд вчених на даного трактування терміну з фактичним виокремленням його елементами різних видів запасів підприємства в процесі руху, включаючи до них сировину, матеріали (матеріальні ресурси), напівфабрикати, продукцію незавершеного виробництва і готові вироби. Такої точки зору дотримуються, наприклад, Крикавський Є.В. [8], Алесинська Т.В., Дзєбко І.П.

Разом з тим, згідно позиції Міністерства фінансів України [11] щодо визначення терміну «товарно-матеріальні цінності», то він за економічним змістом відповідає терміну «запаси». Запаси підприємства, за типовою і загальноприйнятою класифікацією, включають:

1) виробничі запаси (це сировина й матеріали, купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, паливо, тара й тарні матеріали, будматеріали, матеріали, передані в переробку, запасні частини, матеріали сільськогосподарського призначення тощо);

2) продукцію незавершеного виробництва, напівфабрикати, брак у виробництві;

3) готову продукцію;

4) товари (в тому числі, товари на комісії і тару під товарами).

При цьому слід підкреслити, що запаси підприємства – це ресурси, які у даний момент не використовуються та перебувають на складах постачальників, на проміжних складах підприємства та на складах споживачів (чи в інших призначених для цього місцях), а утримуються для забезпечення діяльності підприємства чи використовуються для управління ним. Тобто, як тільки ці ресурси починають використовувати – застосовувати до них різноманітні операції (виробничі, комерційні, логістичні тощо) – вони трансформуються в категорію матеріальних потоків і потребують відповідного інструментарію управління. З іншого боку, запаси можна розглядати як одну з форм руху матеріального потоку при нульовій його швидкості, що виникає внаслідок несинхронності потоків при їх формуванні та використанні.

Як продукцію у речовій формі, до якої застосовуються всілякі логістичні операції, матеріальний потік досліджують у своїх працях Гаджинський А.М. [2], Михайлова О.І., Сопільняк І.С., Левіков Г.А. Такий підхід заперечує Селезньова Н.О., на думку якої при цьому не відображається «рух, динамізм, які властиві самому потоку», а характеризується «певний статичний стан, нагромадження готової продукції».

Досить узагальненого бачення дотримуються ті вчені, які вважають, що матеріальний потік включає різні види ресурсів або вантажів (Бажин І.І. [1], Кальченко А.Г. [5], Посилкіна О.В. [10], Сагайдак Р.В., Перебийніс В.І. тощо).

На нашу думку, більш доцільно розглядати матеріальний потік як сукупність різноманітних матеріальних ресурсів, що просувається логістичною системою підприємства у процесі застосування до неї логістичних і/або технологічних операцій.

Мета управління інтегрованими матеріальними потоками полягає в підвищенні загальної ефективності організації, координації та скорочення сукупних витрат, чого можна досягти завдяки оптимізації використання

матеріалів, виробничих, складських та транспортних потужностей підприємства, і більш того, за рахунок управління місцями стикування окремих функцій та роботи відділів. Використання логістичного управління матеріальними потоками підприємства надасть можливість приймати оперативні та дієві управлінські рішення, зменшити рівень собівартості промислової продукції, підвищити рівень її якості, зменшити витрати в усіх ланках логістичного ланцюга підприємства.

Оскільки логістична концепція управління передбачає оптимізацію сукупного матеріального та супутніх потоків від первинного джерела сировини до кінцевого споживача, завдяки чому значно підвищується ефективність економіки в цілому, то всі ланки матеріального ланцюга повинні функціонувати як єдиний механізм, що може бути досягнуто лише за умов використання системного підходу. Системний підхід є методологічною основою наскрізного управління матеріальним потоком. Особливість його застосування полягає в тому, що кожен стан досліджуваного об'єкту і їх сукупність розглядається у взаємозв'язку, спадковості і розвитку, в процесі переходу до якісно нового стану [15].

Застосування системного підходу щодо логістичного управління матеріальними потоками підприємства дає змогу враховувати такі важливі властивості системи як: саморегулювання, динамізм, комплексність, емерджентність, відкритий характер підприємства щодо зовнішнього середовища.

При цьому слід відзначити необхідність подальшого поглиблення наукових досліджень із пошуку шляхів удосконалення логістичного управління матеріальними потоками підприємства на засадах системного підходу.

Список використаних джерел:

1. Бажин И. И. Логистический менеджмент : компакт-учебник / И. И. Бажин. – Харьков : Консум, 2005. – 440 с.
2. Гаджинский А. М. Логистика : учебник для высших средних и специальных учебных заведений / А. М. Гаджинский. – 6-е изд., перераб. и доп. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и КО», 2003. – 408 с.
3. Григорьев М. Н. Логистика. Продвинутый курс : учебник для магистров / М. Н. Григорьев, А. П. Долгов, С. А. Уваров. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Издательство Юрайт, 2011. – 734 с.
4. Гурч Л. М. Логістика : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Міжрегіональна академія управління персоналом. – К. : Персонал, 2008. – 555 с.
5. Кальченко А. Г. Логістика : навч. посіб. / А. Г. Кальченко, В. В. Кривещенко В. В. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2008. – 472 с.
6. Канке А. А. Основы логистики : учебное пособие / А. А. Канке, И. П. Кошечая. – М.: КНОРУС, 2010. – 576 с.
7. Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов / Под общ. и научн. ред. Сергеева В. И. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 976 с.
8. Крикавський Є. В. Логістика / Є. В. Крикавський. – Львів : Видавництво Державного університету «Львівська політехніка», 2004. – 447 с.
9. Пономарьова Ю. В. Логістика : навчальний посібник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 326 с.
10. Посилкіна О. В. Виробнича логістика : навч. посібник / О. В. Посилкіна, Р. В. Сагайдак-Нікітюк, О. В. Доровський, Г. В. Кубасова. – Харків : Вид-во НФаУ, 2009. – 364 с.
11. Щодо визначення терміну «товарно-матеріальні цінності» : Лист Міністерства фінансів України від 28.2.2007 № 31-34000-20-16/3985 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1023.2323.0>